

मुंबई गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास महामंडळ (म्हाडा)
किंवा इतर सार्वजनिक प्राधिकरणांतर्गत गाळे /
निवासस्थान वितरीत करताना अनुसूचित
जमातीच्या व्यक्तींसाठी आरक्षित ठेवलेल्या गाळे /
निवासस्थाना करीता जात वैधता प्रमाणपत्र सादर
करण्याची आवश्यकता.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
परिपत्रक क्रमांक : एसटीसी-१००८/प्र.क्र.१५१/का.१०
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : १२ जानेवारी, २००९

प्रस्तावना : श्री.एस.टी.तोडसम यांनी मा. उप लोक आयुक्त यांच्याकडे मागासवर्गीयांसाठी राखीव दुकान जागा वाटपामध्ये बोगस जात प्रमाणपत्र सादर करून (वैधता जात प्रमाणपत्र सादर न करता) मंजूर केलेल्या जागेचे वाटप रद्द करण्याबाबत तक्रार केली होती. सदर तक्रारीच्या अनुषंगाने मा. उप लोक आयुक्त यांनी निर्देश दिले की, मुंबई गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास महामंडळ (म्हाडा) किंवा इतर सार्वजनिक प्राधिकरणांतर्गत गाळे / निवासस्थान वितरीत करताना मागासवर्गीयांसाठी आरक्षित ठेवलेल्या गाळ्यांकरीता जात पडताळणी प्रमाणपत्र सादर करण्याची आवश्यकता आहे अशी शासनाची भूमिका असल्यास योग्य ते आदेश निर्गमित करण्याची गरज आहे. शासनाकडून अल्पसंख्यांक घटकांकरीता मोठ्या प्रमाणात घर बांधणीचा उपक्रम हाती घेण्यात येत आहे. त्यात मागासवर्गीयांना आरक्षण असल्यास जात पडताळणी प्रमाणपत्राबाबतीत प्राधान्याने निर्णय घेण्याची गरज आहे व म्हणून अशा प्रकारच्या जात पडताळणी प्रमाणपत्राबाबत संबंधित जात पडताळणी समितीकडे तक्रार प्राप्त झाल्यास त्या तक्रारीच्या अनुषंगाने योग्य ती कार्यवाही करण्याचे आदेश सर्व जात पडताळणी समितींच्या अध्यक्षांना देण्यात याव्यात. मा. उप लोक आयुक्त यांचे वरील निर्देश विचारात घेऊन शासन पुढील प्रमाणे सूचना देत आहे :-

परिपत्रक : अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग जातीचे प्रमाणपत्र (देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम, २००० (२००१ चा महाराष्ट्र क्र.२३) पारीत करण्यात आलेला असून त्यातील नियम ३ व ४ मध्ये खालीलप्रमाणे तरतूदी करण्यात आलेल्या आहेत.

"३. अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग किंवा विशेष मागास प्रवर्ग यापैकी कोणत्याही जातीच्या व्यक्तीसाठी एक तर कोणताही सरकारी नोकरीमध्ये किंवा एखाद्या शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेशासाठी तरतूद केलेल्या कोणत्याही आरक्षणाचा लाभ मिळावा याकरीता किंवा भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद १५, खंड (४) अन्वये केलेल्या कोणत्याही विशेष तरतूदीखालील कोणत्याही अन्य लाभ मिळविण्याकरिता किंवा कोणत्याही स्थानिक प्राधिकरणातील किंवा सहकारी संस्था मधील निर्वाचित पद लढविण्याच्या प्रयोजनाकरिता किंवा आदिवासी भूधारकाकडून जमीन खरेदी करण्याकरिता किंवा जमिनीचे हस्तांतरण करण्याकरिता किंवा शासनाने विनिर्दिष्ट केलेल्या कोणत्याही अन्य, प्रयोजनाकरिता अशा लाभाची मागणी करताना, जिने जाती प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक असते, अशा जाती, जमाती किंवा

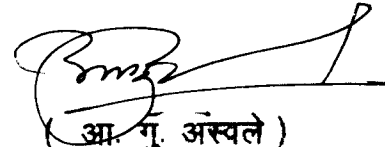
वर्गातील व्यक्ती, जाती प्रमाणपत्र मिळण्यासाठी विहित करण्यात येईल अशा स्वरूपात आणि अशा रितीने सक्षम प्राधिकाऱ्याकडे अर्ज करील."

"४(२) सक्षम प्राधिकाऱ्या व्यतिरिक्त इतर कोणत्याही व्यक्तीने, अधिकाऱ्याने किंवा प्राधिकाऱ्याने दिलेले जातीचे प्रमाणपत्र अवैध असेल. मात्र सक्षम प्राधिकाऱ्यांचे दिलेले जातीचे प्रमाणपत्र पडताळणी समितीने त्याची पडताळणी करण्याच्या व वैधता प्रमाणपत्र देण्याच्या अधिन राहून वैध असेल."

२. वरीलप्रमाणे अधिनियमातील तरतूद स्वयंस्पष्ट आहे. त्यानुसार मुंबई गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास महामंडळ (म्हाडा) किंवा इतर सार्वजनिक प्राधिकरणांतर्गत गाळे / निवासस्थान वितरीत करताना अनुसूचित जमातीच्या व्यक्तीसाठी आरक्षित ठेवलेल्या गाळे / निवासस्थानाचा लाभ घेणा-या व्यक्तींनी अनुसूचित जमातीच्या प्रमाणपत्राची पडताळणी करून जात वैधता प्रमाणपत्र सादर करणे बंधनकारक राहिल. अशा प्रकारच्या जात पडताळणी प्रमाणपत्राबाबत संबंधित अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समितीकडे तक्रार प्राप्त झाल्यास त्या तक्रारीच्या अनुषंगाने योग्य ती कार्यवाही समित्यांनी प्राथम्याने करावी.

शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर दर्शविण्यात आले असून याचा संगणक संकेतांक २००९०११२१०५०४९००१ आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(आ. गु. अस्पले)
उप सचिव

प्रति,

१. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, यांचे प्रधान सचिव.
२. मा. उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, यांचे प्रधान सचिव.
३. मा. मंत्री / राज्यमंत्री, आदिवासी विकास, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
४. मा. मंत्री/राज्यमंत्री, गृहनिर्माण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव.
५. मा. लोक आयुक्त, नविन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-३२ (पत्राने)
६. मा. उप लोक आयुक्त, नविन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-३२ (पत्राने)
७. मा. सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे स्वीय सहाय्यक
८. मा. सचिव, (गृह निर्माण), गृह निर्माण विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
९. आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, २८ क्वीन्स गार्डन पुणे.
१०. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, मुंबई गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास महामंडळ (म्हाडा), गृह निर्माण भवन, कलानगर, वांद्रे (पूर्व) मुंबई-५१.
११. सर्व अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र पडताळणी समिती, ठाणे, पुणे, नाशिक, नंदूरबार, औरंगाबाद, अमरावती, नागपूर, गडचिरोली.
१२. संचालक, माहिती व जन संपर्क, संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.(पत्राने)
१३. सर्व मंत्रालयीन विभाग
१४. सर्व विभागीय आयुक्त
१५. सर्व कार्यासने, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
१६. निवड नस्ती (का.१०) आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.